

CAPVT III.

Promptitudo siue facultas illa per quam ad recta inuenda consilia sumus apti, est circa quæ & prudentia, nempe circa ea, quæ sub actionem cadunt: quipre quæ circa delectum & euitationem. Est sane non circa prudentiam. Nam prudentia horum effectrix est: at promptitudo siue recta deliberatio, habitus seu affectio, vel quiduis huiusmodi, per quem facile intelligimus, quid sit in rebus agendis factu optimum & vtilissimum. Et proinde promptitudinis ea videri non debent, quæ fortuito rectè eueniant. Nam quibus ratio deest, quid optimum sit considerans: cui bene ac feliciter aliquid euenierit, huic boni consilij laudem haud merito tribueris, sed fortunatum rectè prædicaris. Nam quæ feliciter euenierint citra iudicantis rationem, felicitates æquum est appellare. Sed nonne iustus est, colloquio & conuersatione æquale cuilibet attribuere: vt, inquam, qualis fuerit quilibet, ita cum eo ille colloquatur, an non? Id certe assentatoris, & delectantis esse planè videatur. Cæterum pro cuiusque dignitate versari, consuetudinèque habere cum omnibus, id iusti & probi omnino esse videbitur. Dubitare etiam fortè quispiam poterit, an iniuriam inferre sit offendere sponte, atque ita vt scias, & quem, & quomodo, & qua de causa. Est autem nouicumentum & iniuria, de bonis, ac circa bona. Afferens ergo iniuriam, & iniustus, cognouerit & qualia bona, & qualia mala sint. Id autem, ac talia percillere, prudentis, atque prudentiæ est. Hoc modo fuerit absurdum, vt bonum ingens prudentia, comitetur iniustum. An existimandum non est, vt iniustum prudentia comitetur? Neque enim videt iniustus, nec discernere potest inter id quod simpliciter est bonum, & id quod sibi ipsi est bonum, sed in eo errat: cum prudentiæ proprium sit, posse id rectè cognoscere. Itidem vt in medicina aliud est, quod simpliciter salubre intuemur, quòdque sanitatem efficiat, quòd veratum, & elaterium, & sectiones, & exustiones salubres sint, sanitarèque pratendant. Nec tamen vt hæc sciamus omnes, tamen medicinæ habemus scientiam. Non enim particulare nouimus bonum, vt, nouit medicus cui sit hoc bonum, & quando, & qualiter affecto, in quo demum medicina scientia est. Salubria igitur simpliciter cognoscetes, necdum tamen continuo nos medicina comitatur scientia. Itidè iniustus. Quod igitur

A **H** δὲ γὰρ διβουλίαι ὅτι μὴ ἀεὶ ταῖς τὰ τῆ φρονήσι· ἀεὶ γὰρ τὰ πρακτικὰ ὅτι, τὰ ἀεὶ ἀφροσύνῃ καὶ φρονίῳ. ἔστι δὲ ἐν αἵνε φρονησιως· ἢ μὴ γὰρ φρονησις, πρακτικὴ τούτων ἔστι· ἢ δὲ διβουλίαι, ἔξεις ἢ διαδέσεις, ἢ π τοιολοπόν, ἢ ὀπιτευκτικὴ ἤδη ἐν τοῖς πρακτικοῖς βελτίων καὶ συμφεροντάτων. διὸ οὐδὲ τὰ τοιαῦτα διβουλίαις ἀλλ' ὁδῶσι τὰ ἴδιον ταυτομάτου συμβαινόντα καὶ ἄφροσύνῃ. οἷς γὰρ μὴ ἔστιν ὁ λόγος ὁ σκοπὸν τὸ βελτίων, ἐκ τῆ ἀφροσύνῃς ὡς συνέβη τι καὶ ἔφρον, τῆτον διβουλοῖ, ἀλλ' ὀπυγῆ· τὰ γὰρ αἵνε τῶ λόγῳ τῆ κρινόντος γινόμενα καὶ τοιοῦτα, διτυχηματὰ ὅτι ποτερον δὲ ποτε τῆ δυνάμει ὅτι, τὸ τῆ ἐντεῦξαι τὸ ἴσον ἐκείνων ἴσοι δυνάμει; λέγῳ δὲ οἷον, ὅποῖος ἀεὶ εἴη ἕκαστος, τοιοῦτον γινόμενον ἐντυχεῖν, ἢ οὐ· τῆτον μὴ γὰρ καὶ κόλακος καὶ ἀρέσκου δίδῃεν ἀφ' ἑῶν· ἀλλὰ τὸ κατὰ ἀξίαν ἐκείνων ἴσοι δυνάμει τῶ ἐντεῦξαι, πῶτε καὶ δυνάμει καὶ αὐτοῦ δυνάμει ἀπλῶς ἀφ' ἑῶν δίδῃεν ἑῶν. Απορήσις δ' ἂν τις καὶ τῆτον, εἰσὸρ ὅτι τὸ ἀδικεῖν τὸ βλάπτειν ἐκόντα, καὶ εἰδόντα καὶ ὄν, καὶ ὡς, καὶ οὐ ἔνεκα. ἔστι δὲ ἢ βλαβεῖ καὶ ἢ ἀδικία ἐν ἀγαθοῖς, καὶ ἀπὸ ἀγαθῶν. ὁ ἀδικῶν ἀφ' αὐτοῦ καὶ ὁ ἀδικος, εἰδέειν ἀφ' ὀποῖα ἀγαθὰ καὶ ὀποῖα κακὰ· τὸ δὲ γὰρ εἰσὸρ ἤδη τοιοῦτων εἰδέειν, ὅτιν ἴδιον τῆ φρονησι καὶ τῆς φρονησιως· ἀποπον δὲ συμβαίνει, τὸ τῆ ἀδικῆ συμπαρεκκολλουθεῖν τὸ μέγιστον ταυτοῦ τῶ φρονησι· ἢ ἐκ ἀφ' ὁδῶσι παρεκκολλουθεῖν τῆ ἀδικῆ ἢ φρονησις. οὐ γὰρ σκοπεῖ ὁ ἀδικος, οὐδὲ δυνάμει κρινεῖν τὸ ἀπλῶς ἀγαθόν καὶ τὸ αὐτῶ ἀγαθόν, ἀλλ' ὁ διαμαρτανεῖ. τῆς δὲ φρονησιως τῆτον ὅτι, τὸ ὀρθῶς δυνάμει ταῦτα θεωρεῖν ὁμοίως ὡς ὀποῖα ὅτι ἤδη καὶ τῶ ἱατρικῆ, τὸ μὴ ἀπλῶς ὑγμενόν, καὶ τὸ ὑγμεῖας ποιητικόν οἰδαμῆρ ἀπεντες ὅτι ἕλλ' ἔβροθς, καὶ τὸ ἐλατῆρον, καὶ ἀφροσύνῃ, καὶ ἀφ' ἑῶν ὅτι ὑγμενὰ εἰσι, καὶ ὑγμεῖας ποιητικῆ· ἀλλ' ὁμοῖως ἐκ ἑχραμῆρ τῶ ἱατρικῆ ὀπυσημῆ. οὐ γὰρ ἐπ' οἰδαμῆρ τὸ κατὰ μέγιστον ἀγαθόν, ὡς ὀποῖα ἱατρῶς οἰδεῖ τινε, ὅτι ἑῶν ἀγαθόν, καὶ ποτε, καὶ πῶς διακειμῆρ· ἐν τούτῳ γὰρ ἢ δὲ ἱατρικῆ ὀπυσημῆ, τὰ μὴ οὐ ἀπλῶς ὑγμενὰ εἰδόντες, ὁμοῖως ἐκ ἑχραμῆρ, οὐδὲ παρεκκολλουθεῖ ἡμῖν ἢ ἱατρικῆ ὀπυσημῆ. ὡς δ' αὐτῶς ὁ ἀδικος ὅτι μὴ οὐ ἀπλῶς καὶ ἢ τῶ